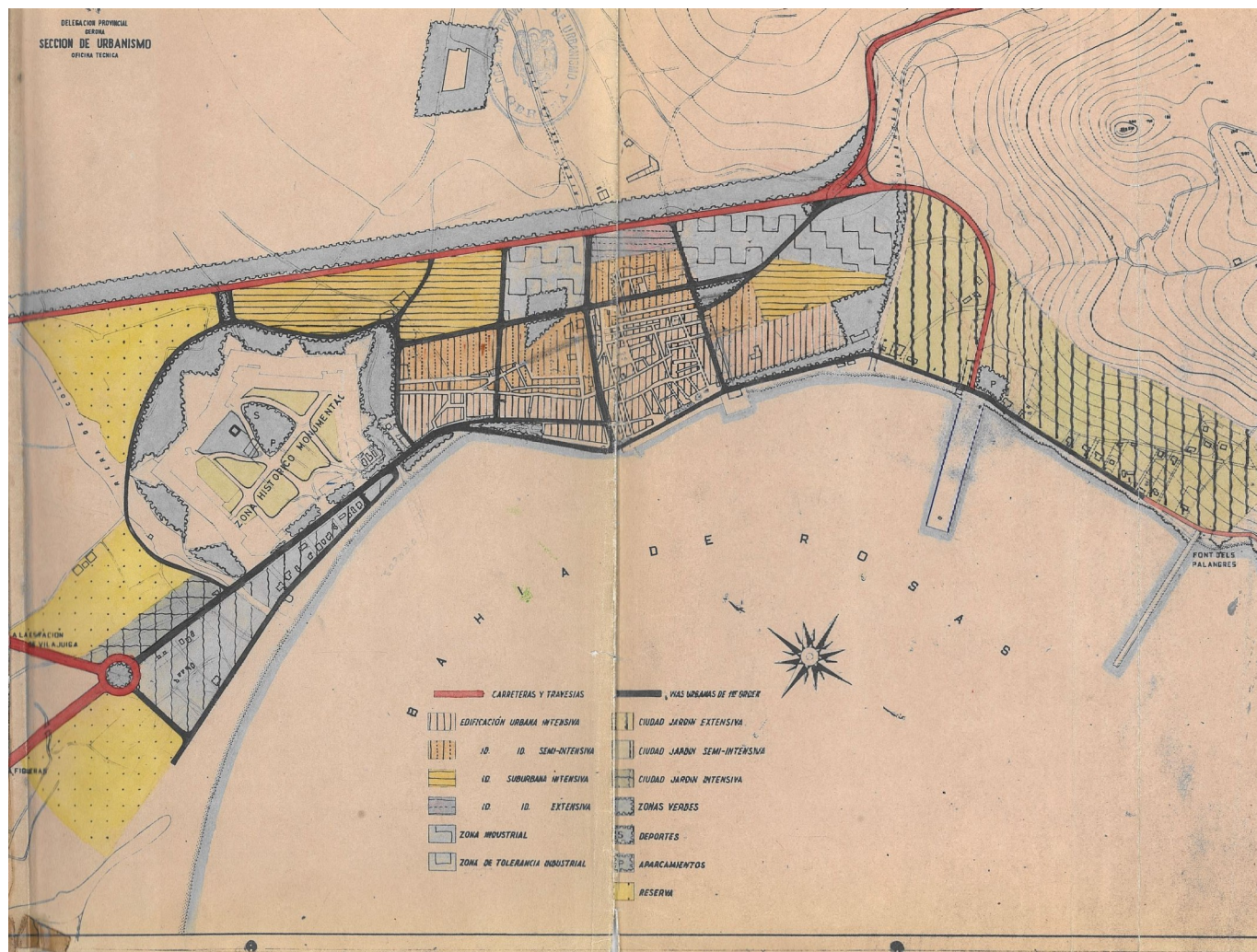

El document del mes de setembre de 2021 de l'AMR

Abans del GPS, els plànols

La importància de plànol com a tipologia documental

Dades arxivístiques

CAT AMR 1.1. Ajuntament de Roses, sèrie 5.1.1.1. Expedient 1/1958. Pla General d'Ordenació de Roses: plànol general de zonificació i plànol de l'estat actual de carreteres i comerços. 1961. Castellà.

CAT AMR 1.1. Ajuntament de Roses, sèrie 5.1.2. Expedient 1/1915. Aplec factici de la Ciutadella de Roses: 1915-1986. Plànol de les parcel·les d'horts del sector de llevant del recinte arqueològic de la Ciutadella de Roses. 1942-1957. Castellà.

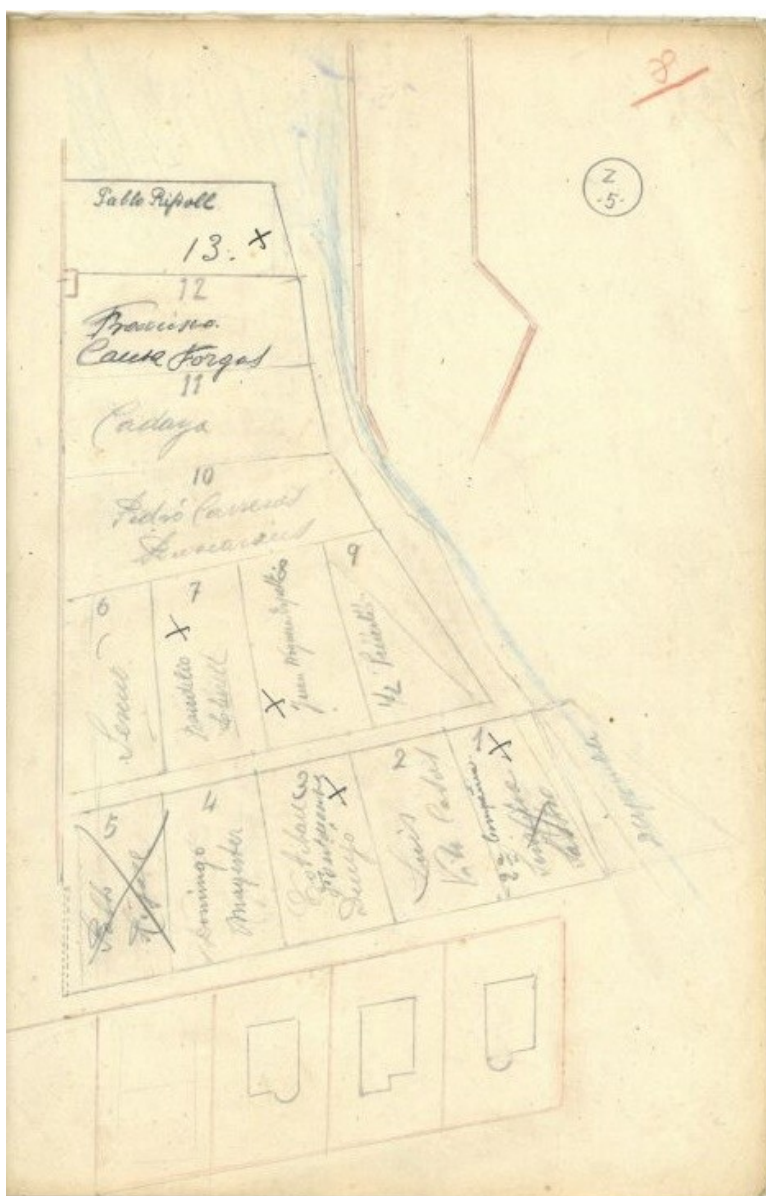
Història arxivística

Aquests plànols han tingut els avatars arxivístics generals a la resta de documentació municipal que es conserva a l'AMR: d'una conservació precària en condicions també precàries al seu ingrés a l'arxiu municipal, on s'han pogut garantir tant els paràmetres ambientals adequats com la custòdia física necessària. En tot cas, cal destacar que els plànols del Pla General d'Ordenació Urbana de 1961 foren restaurats l'any 2013, atès que el seu ús continuat durant anys els va malmetre de manera greu. Per la seva banda, el plànol dels horts situats a la Ciutadella de Roses es troba en un plec factici de documents diversos que permeten resseguir l'evolució del recinte arqueològic des de la

seva desamortització pública fins a la seva recompra l'any 1986 per part de l'Ajuntament de Roses i que fou realitzat pel funcionari Enric Badosa Martimort.

Contingut

Els especímens que s'han triat aquest mes documenten dos tipus de plànols molt diferents. Els plànols del Pla General de 1961 esdevenen un instrument de planificació i de gestió del territori a una escala molt àmplia, mentre que la mapificació dels horts que conreaven els veïns de Roses durant la Segona República i la postguerra —dècades de 1940 i 1950— és un exemple molt més concret dels avantatges que els plànols ofereixen en relació d'altres tipologies documentals per satisfer les necessitats de controlar el territori, en aquest cas molt més concret i amb unes finalitats molt més administratives. També es distingeixen pel nivell de detall de les informacions contingudes i per la qualitat gràfica d'uns i altres. Evidentment, la transcendència jurídica de la planificació urbanística obliga a produir uns plànols adequats a la seva funció, mentre que les necessitats derivades del control i la gestió d'unes concessions administratives a precari no requerien d'una producció gràfica tan acurada i minuciosa.

Plànol d'horts de les Muralles

Context

Els plànols són un tipus de document que representen gràficament una sèrie d'informacions territorials, que poden ser accidents geogràfics, nuclis de població com pobles i ciutats, construccions i edificis, etc., de manera que ofereixen una visió en dos dimensions de la realitat física. Precisament, la facilitat que ofereixen per comprendre la realitat ha fet que sigui una tipologia documental molt utilitzada pels usuaris i els investigadors dels arxius. S'hi afegeix, a més, que no calen gaires coneixements previs, com paleografia per poder entendre els documents medievals o d'època moderna o nocions jurídiques per seguir el fil de molts documents de caràcter administratiu i oficial. D'aquesta manera, doncs, juntament amb les fotografies, els plànols esdevenen una font agraïda per endinsar-se en els fons arxivístics que es conserven als arxius.

La seva diversitat, a més, és molt notable: des de plànols topogràfics a plànols eminentment temàtics —com poden ser de carreteres, de ports, de xarxes ferroviàries o de qualsevol altra infraestructura que puguem imaginar—, grans i petits, impresos o autògrafs, a escala o simplement aproximatius (escala imprecisa).

Finalment, convé precisar que col·loquialment *plànol* i *mapa* es consideren sinònims, però que professionalment es reserva el concepte *plànol* a les representacions de territoris reduïts per les quals no es requereixen projeccions cartogràfiques perquè no es té en compte la curvatura de la Terra.

Més informació

Josep Maria Rabella, *Plànol*, a <https://www.icgc.cat/Ciutada/Informa-t/Diccionaris/Planol>